

รายงานการศึกษา ผูกอบรม ประชุม ดูงาน สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย ในประเทศ และต่างประเทศ

(ระยะสั้นไม่เกิน ๙๐ วัน และ ระยะยาวตั้งแต่ ๙๐ วันขึ้นไป)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ชื่อ - นามสกุล นางสาวจุริรา เจริญนิवासกุล อายุ ๓๒ ปี

การศึกษาทันตแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๑.๒ ตำแหน่ง ทันตแพทย์ปฏิบัติการ

หน้าที่ความรับผิดชอบ (โดยย่อ)

- ให้บริการทันตกรรมด้านการตรวจ วินิจฉัย รักษา ส่งเสริมทันตสุขภาพ ทันตกรรมป้องกันและฟื้นฟูสภาพช่องปากแก่ผู้รับบริการ

- ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพช่องปาก ขั้นตอนการรักษา วิธีการรักษา ภาวะแทรกซ้อนทางการรักษา และค่าใช้จ่ายในการรักษาแก่ผู้มารับบริการทันตกรรม

๑.๓ ชื่อเรื่อง / หลักสูตรการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๖๕ และการประชุมวิชาการ ครั้งที่ ๑๑๓ (๑/๒๕๖๕) ของทันตแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

สาขา -

เพื่อ ประชุม ผูกอบรม ดูงาน สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย

งบประมาณ เงินงบประมาณกรุงเทพมหานคร เงินบำรุงโรงพยาบาล ทุนส่วนตัว

จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น ๑,๕๐๐ บาท

ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ สถานที่ห้องบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ชั้น ๒๒ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แอท เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร

คุณวุฒิ / วุฒิบัตรที่ได้รับ -

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา ผูกอบรม ประชุม ดูงาน สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย

๒.๑ วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการดำเนินงานด้านทันตสาธารณสุข อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เข้าร่วมประชุม ในการนำไปใช้พัฒนาการปฏิบัติราชการในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ เนื้อหา

Digital dentistry เปลี่ยนโฉมหน้าการ practice ได้อย่างไร

ในการตรวจรอยโรคฟันผุมีได้หลายวิธี วิธีแบบดั้งเดิมและมีการใช้กันอย่างแพร่หลาย เช่น การดูด้วยตา การใช้เครื่องมือลงไปเช็ย หรือแม้แต่การถ่ายภาพรังสี (ในการตรวจหารอยโรคฟันผุเนื้อฟันจะต้องสะอาด ไม่มีหินปูน ไม่เปียกและเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจฟันผุควรจะมีลักษณะเป็น blunt tip explorer) แต่ในปัจจุบันมีเทคนิคใหม่โดยใช้เทคโนโลยีมาช่วย เช่น

- การใช้ fiber-optic translumination (FOTI) โดยอาศัยหลักการของแสงที่ส่องผ่านเนื้อฟัน (ในฟันที่
- ติดกับฟันที่ผู้จะมีค่า translumination index ที่ไม่เท่ากัน) มีการพัฒนาเป็น DiagnoCAM สามารถต่อเข้ากับเครื่อง แสกนในปากคนไข้เพื่อตรวจหารอยโรคฟันผุได้ทันที
- การใช้แสง fluorescence ในการตรวจหารอยโรคฟันผุ (Fluorescence measurements) มีการพัฒนาทั้งที่เป็น Extraoral camera หรือ Intraoral camera

ในงานทันตกรรมประดิษฐ์ก็มีการใช้ Intraoral scanner มาช่วยในการบันทึกข้อมูลในปากของคนไข้ เพื่อส่งข้อมูลให้แลปทันตกรรม ให้ได้ชิ้นงานที่รวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ (เรียกอีกอย่างว่า Digital impression)

ศิลปะแห่งรอยโรคช่องปากและการใช้ยารักษา

Steps of differential diagnosis (ขั้นตอนการวินิจฉัย)

- ชักประวัติอย่างละเอียด (เน้นย้ำให้ฟังก่อน อย่าฟังพูดแทรกสิ่งที่ผู้ป่วยพูด)
- ตรวจช่องปาก (ตรวจ soft tissue ก่อน ฟันหรือ hard tissue อื่นๆ) และตรวจร่างกาย
- ในบางครั้งอาจจะต้องมีกระบวนการอื่นมาช่วยในการตรวจ เช่น ตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ
Ultrasound
X-ray (Extra and Intraoral techniques) MRI หรือ CT & CBCT scan
- หา final diagnosis ประเมินว่าเราสามารถ manage ได้หรือต้องส่งต่อ

ลำดับขั้นในการตรวจ Soft tissue ที่เราอาจจะลืม

- ให้คนไข้ลองยิ้มดูว่ามีปากเปี้ยวมัย มีอาการชามัย แดกแห้ง มีแผลมัย ตรวจสอบความปกติของเส้นประสาท
- เปิดริมฝีปากมาดู labial mucosa ดูว่ามีต่อมน้ำลายอีกเสบหรือไม่ (กรณีผู้ป่วยที่ปากแห้งมากๆ อาจจะมีจุดสีขาวของเชื้อราเกิดขึ้นได้)
- ดู buccal mucosa ที่กระพุ้งแก้มซ้าย - ขวา
- ดูสีของเหงือก ลักษณะของเหงือก (CA ที่เหงือกจะดูยาก เพราะลักษณะจะคล้ายกับเหงือกของคนที่เป็นโรคปริทันต์มานานๆ)
- ให้คนไข้แลบลิ้นยาว เอาลิ้นแตะแก้มซ้าย แตะแก้มขวา ดู lateral of tongue
- ยกลิ้นดูใต้ลิ้น บริเวณ floor of mouth คล่าบริเวณนี้ด้วยดูว่ามีการบวมของต่อมน้ำลายหรือไม่ (Mucoccele ที่ริมฝีปากหรือ Lanula ถ้าอยู่ใต้ลิ้น)
- ดูที่เพดาน

Differential diagnosis of oral lesions by colors

- White : ส่วนใหญ่เกิดจากการหนาตัวขึ้นของเยื่อบุผิว (ดูว่าขูดออกได้หรือไม่ ถ้าได้มักจะมาจากการติดเชื้อ แต่ถ้าขูดไม่ออกอาจจะพบในคนที่สูบบุหรี่จัดๆ)
- Red : เกิดจากเยื่อบุผิวบางลง เช่น ลิ้นสีแดงมากจากลิ้นเลื่อน หรือ ก้อนสีแดงนูนๆมักเกิดจากการถูกกระตุ้นให้มีการสร้างเส้นเลือดมากขึ้น
- Blue : อาจเกิดจากการขังของเม็ดเลือดแดงเยอะ เช่น Eruption hematoma ฟันแท้ไม่ขึ้นจากการที่เหงือกหนาหลายๆ ปกติแล้วไม่ต้องรักษาก็ได้ แต่พ่อแม่มักจะกังวล เราอาจจะกรี๊ดตามรอย incisal edge เล็กน้อยให้มีช่องทางให้ฟันออกมาได้
- Brown : Melanin pigment
- Yellow : อาจจะเป็นหนอง หรือ ต่อมไขมันที่มากเกินไป

Differential diagnosis of oral lesions by causes

- Development lesions : รอยโรคนี้เคยเกิดขึ้นหรือไม่ เป็นมานานแค่ไหน
- Trauma/Reactive lesions : มีสิ่งกระตุ้นทำให้เกิดรอยโรคหรือไม่
- Infections : มีการติดเชื้อมาเกี่ยวข้องหรือไม่
- Cysts / Tumors
- Oral lesions เกี่ยวข้องกับโรคทางระบบของคนไข้หรือไม่

ตัวอย่างรอยโรคในช่องปากที่ควรรู้

- Leukoedema ; รอยโรคสีขาว เช็ดไม่ออก ดึงดึงแล้วสีขาวหายไป
- Fordyce's granules ; เป็น ectopic sebaceous glands เจอบริเวณ buccal mucosa หรือ ริมฝีปาก คนไข้มักจะไม่ค่อยรู้ตัวเอง จะพบโดยทันตแพทย์ ไม่ต้องทำการรักษา
- Parotid papilla : เป็นก้อนแดง พบบริเวณกระพุ้งแก้มเหนือตำแหน่ง occlusal plane ถ้าสังเกตดีๆ จะเห็นเป็นรูเปิด ของ Stensen's duct ไม่ต้องติดตามเพื่อส่งตรวจ เนื่องจากไม่อันตราย แต่คนไข้จะมาด้วยอาการเจ็บๆบริเวณก้อนที่กระพุ้งแก้ม
- Oral melanoma : ABCDE (Asymmetry , Border irregularity , color , Diameter มากกว่า ๖ mm , Evolving)
- Geographic tongue : อาจจะมีที่บริเวณเดียวคือด้านข้างลิ้นก็ได้ , White border with no ulceration และอาจจะมี burning sensation ร่วมด้วย
- Pyogenic granuloma : เป็นก้อนกลมๆที่บริเวณ IDP ถ้ามีการขูดหินปูนเกลารากฟันมักจะดีขึ้นได้ (ถ้าเจอในเด็กผู้หญิงอายุน้อยๆมักจะเกี่ยวกับ hormone แต่ถ้าเจอในคนสูงอายุ ดูแลช่องปากดี ให้คิดถึงมะเร็งก่อน)

- Epulis fissuratum : เป็นรอยร้าวๆบริเวณ vestibule พบในคนที่ใส่ฟันปลอมแล้วมีการกด อาจจะมีการจัดการโดยการตัดออกแล้วทำฟันปลอมใหม่
- Lichen planus : มักจะเจอลักษณะพิเศษ ๒ แบบคือ เหงือกลอก (Desquamative gingivitis) กับ

A๑C (%)	A๑C (mmol/L)	Estimated average glucose (mg/dl)
๖	๗	๑๒๖ (๑๐๐ - ๑๕๒)
๗	๘.๖	๑๕๔ (๑๒๓ - ๑๘๕)
๘	๑๐.๒	๑๘๓ (๑๔๗ - ๒๑๗)
Well-controlled < ๗%		
Poorly-controlled > ๘%		

กระพุ้งแก้มเป็นไยแมงมุมสีขาว คนไข้จะไม่เจ็บ รักษาโดยใช้ topical steroid อาจเกิดจากการแพ้ (Lichenoid reaction) หรือโรคทางระบบ (SLE , Erythema multiforme)

Note

- ✓ บริเวณในปากที่ไม่มีต่อมน้ำลายคือแถว เพดานของฟันหน้าบนตรง rugae
- ✓ คนสูงอายุมักจะมีน้ำลายส่วนหนืดมากกว่าส่วนใส ยิ่งถ้าได้รับยากลุ่ม Antipsychi หรือกลุ่ม Antihypertention ก็จะมีน้ำลายหนืดปากแห้ง + มักจะพบฟันผุเป็น Class VI หรือ Class V ดังนั้นจะดูว่าปากแห้งหรือไม่ ให้ดูที่บริเวณฟันหน้าล่างก่อนเลย
- ✓ Vitamin C จะช่วยดูดซึมธาตุเหล็ก

การดูแลผู้ป่วยที่มีโรคทางระบบ

- Hypertension ที่ accept คือ < ๑๖๐/๑๐๐ mgHg (ถ้า In office หรือในคลินิกทันตกรรมอาจจะ accept ที่ < ๑๘๐/๑๑๐ mmHg)
- Diabetes ที่ accept คือ < ๑๘๐ - ๒๐๐ mg/dL และถ้าน้อยกว่า ๘๐-๑๑๐ mg/dL ก็ไม่ควรทำ เพราะคนไข้อาจจะเป็นลมตอนทำก็ได้ ส่วน HbA๑C ยังไม่ได้เอามาพิจารณาในการผ่าตัด (แต่ก็ควรดูให้คนไข้ด้วยว่าไม่ควรเกิน ๗%)
จากตาราง แปลได้ว่า ช่วง HbA๑C เพิ่ม ๑% คือมีค่าน้ำตาล + ๓๐ ในผู้ป่วยโรคหัวใจที่ inactive และมีความดันโลหิตในช่วง ๑๖๐-๑๘๐ / ๙๕-๑๑๐ สามารถใช้ยาชาที่มี / ไม่มี adrenaline ก็ได้ ไม่เกิน ๓.๖ - ๔.๔ mL (แต่ในทางปฏิบัติถ้าเราแค่ใช้ infiltrate น่าจะได้อยู่)
- ในผู้ป่วยที่ทาบอลลูน (ที่ขาหนีบ) ใส่ขดลวดเคลือบยา antiplatelet รอประมาณ ๖ - ๑๒ เดือน แต่ถ้าไม่เคลือบยา (คนไข้จะได้รับ Antiplatelet กินคู่กัน ๒ ตัวอย่างน้อย ๑ เดือน) ประมาณ ๓ เดือน (ดีที่สุดคือ consult หมอหัวใจประจำตัว) แต่ถ้าคนไข้ทำ By pass ที่หัวใจมาในช่วง ๖ ปี ก็ต้องคอย monitor ในช่วงนี้ตลอด
- หัวใจวาย (น้ำท่วมปอด) ผ่าตัดทำความเสี่ยงต่ำได้ แต่ถ้าไม่รีบให้รอ ๓ เดือน หลังปรับยา / เริ่มรักษา ให้คงที่

- โรคลิ้นหัวใจต้องแก้ก่อนผ่าตัด มีเฉพาะแบบชนิดตีบเท่านั้น ถ้ารู้ว่าอาจจะรอดได้ แต่ถ้ารีบก็อาจจะส่งรื้อไปแก้ไขก่อนได้
- ASA ห้ามหยุดเด็ดขาด (แต่ถ้าตัวอื่นอาจจะต้องหยุดเช่น Ticagrelor, Clopidogrel, Prasugrel ต้องหยุดก่อนทำการผ่าตัดประมาณ ๗ วัน)
- เกร็ดเลือดตั้งแต่ ๒๐๐๐๐ ทำพินที่ไม่ invasive ได้ ส่วนถ้าเริ่ม invasive ให้ ๓๐๐๐๐ – ๕๐๐๐๐
- Warfarin หยุด ๕ วันก่อนทำหัตถการ และ check INR keep < ๑.๕ ก่อนผ่าตัด กรณีถ้าดูไม่ดีเสี่ยงจะอุดตันให้ปรึกษาหมอทำ bridging และถ้าดู bleeding ไม่มากก็ให้คนไข้กลับมาทานยาได้ใน ๑ วัน
- ยากลุ่ม DOACs (Dabigatran , Rivaroxaban , Apixaban) หยุดแค่ ๑-๒ วันพออย่าให้เกิน ๓-๔ วันแล้วให้คนไข้กลับมาทานยาได้ใน ๑ – ๒ วัน
- คนไข้ฟอกไตทางเส้นเลือด (HD) ควรรอให้ Heparin หมดยุติประมาณ ๒๔ ชั่วโมง
- ผู้ป่วยที่ได้รับ Prednisolone มากกว่า ๔ เม็ดต่อวันติดต่อกันนานเกิน ๔ สัปดาห์ ถึงจะค่อยปรับ dose steroid ก่อนทำหัตถการคือให้ Hydrocortisone ๕๐ mg (กรณีหัตถการความเสี่ยงน้อย) / Hydrocortisone ๑๐๐ mg (กรณีหัตถการความเสี่ยงมาก)
- คนไข้กลุ่มที่ต้องได้รับ ATB (Amoxicillin ๒ gm เป็นต้น) ก่อนทำพิน → หัตถการที่ invasive + โรคทางระบบมีความเสี่ยง ได้แก่ ใส่วัสดุแปลกปลอมที่หัวใจ , เคยเป็น IE , โรคหัวใจแต่กำเนิดแบบเขียว , ปลุกถ่ายหัวใจ , ล้างไตทางช่องท้อง
- Selective COX-๒ inhibitors โดยเฉพาะ etoricoxib และ non-selective NSAIDs บางชนิดเช่น diclofenac, piroxicam จะมีประสิทธิผลในการลดปวดมากกว่า NSAIDs ตัวอื่นๆและเป็น dose-dependent effect
- Opioids ทุกรูปแบบ ประสิทธิภาพในการลดปวดน้อย ผลข้างเคียงเยอะ ควรหลีกเลี่ยง

	Non-selective NSAIDs	COX-๒ inhibitors	Remark
Acute kidney injury	Yes	Yes	โดยเฉพาะการใช้ติดต่อกันมากกว่า ๑ เดือน
Hypertension +/- heart failure	Yes	Yes	
Peptic ulcers, GI bleeding	Yes (Naproxen > Ibuprofen > Diclofenac)	Lower	ให้ PPI + non-selective NSAIDs หรือ COX-๒
Stroke (mostly hemorrhagic)	Lower (ยกเว้น Diclofenac, Piroxicam)	Yes (Lowest: Celecoxib)	
Myocardial infarction	Lower (Diclofenac > Ibuprofen > Naproxen)	Yes (Lowest CV: Celecoxib)	ความเสี่ยงสูงถ้าใช้ NSAIDs ติดต่อกันมากกว่า ๑ เดือน หรือ high dose ของ non-selective NSAIDs มากกว่า ๗ วัน

- คนไข้ CKD stage ๓ ก็ให้ NSAIDs ได้ แต่ไม่ควรมากกว่า ๕ วัน และควรใช้ตัวที่ short acting (Indomethacin, Ibuprofen > Diclofenac, Ketorolac, Mefenamic acid > Celecoxib, Naproxen)
ถ้า Stage ๔ กับ ๕ ไม่ควรให้
- โอกาสเกิด MRONJ : Denosumab (DMB) > Bisphosphonates (BPs)
- คนไข้ที่ได้ DMB ที่ปรกรากเทียม มีโอกาสเกิด MRONJ = ๐.๕% และ โอกาสเกิด MRONJ ในคนไข้ CA ที่ได้ BPs จะสูงมาก
- ปกติแล้ว DMB จะหมดฤทธิ์ยาหลังจากหยุดมา ๓-๔ เดือน ก็รีบทำฟันแล้วค่อยกลับมาให้ยาต่อ

Loops ปัจจัยที่ ๕ ของงานทันตกรรม

การเลือก loops ในการทำงานประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

- Magnification: กำลังขยายที่เราต้องการ (มี Galilean ให้กำลังขยายน้อยกว่า และ Prismatic ให้กำลังขยายที่มากกว่า)
- Visual acuity: สายตาปกติของเราไม่เท่ากัน
- Ergonomic: loops จะมาช่วยในการให้เราไม่ต้องก้ม

ปัจจุบันมีการใช้ loops ในการรักษาหลายอย่างเช่น ในงานรักษารากพบว่าการใช้ loops ในการทำ canal MB๒ จะเพิ่มโอกาสเจอจาก ๒๕% เป็น ๕๒.๕% หรือในงานศัลยเวลาดำรงหักก็จะได้ชัดเจนมากขึ้น

สายตาโดยทั่วไปของมนุษย์จะแยกความต่างของวัตถุที่ ๐.๒ mm ดังนั้น working area ที่เราจะทำงานโดยใช้สายตาได้คือ ๑ mm ดังนั้นถ้าเราอยากได้พื้นที่การทำงานที่เล็กกว่านี้อาจจะต้องใช้ loops ช่วยเพิ่ม

Endodontic challenging cases

ปัจจัยที่สำคัญในการประเมิน success rate ของงานรักษารากฟันคือ Pre-operative lesion ในบางเคสที่รอยโรคใหญ่มากๆ อาจจะต้องรอหลายปีถึงจะหาย (Diameter > ๑๐ mm ถือว่าใหญ่) ในทุกครั้งต้องตรวจก่อนว่า lesion นั้น เป็น endodontic cause จริงๆ ในบางครั้งถ้ารอยโรคใหญ่มากจนเป็น cyst อาจจะต้อง RCT + Surg ร่วมด้วย ในเคสที่ lesion ใหญ่มากๆอาจจะต้องมาเปลี่ยน Med Ca(OH)_๒ ทุก ๓ สัปดาห์เป็นเวลา ๓ เดือน

OHI ยังไงให้ปัง & วินิจฉัยโรคปริทันต์แบบใหม่

หลักในการ OHI ให้คนไข้มีดังนี้

- ✚ Back to Biology
- ✚ Importance of OHI
- ✚ แปรงสีฟันและเทคนิคในการแปรง
- ✚ วิธีส่งเสริมให้คนไข้ได้รับ OHI ที่ดีขึ้น

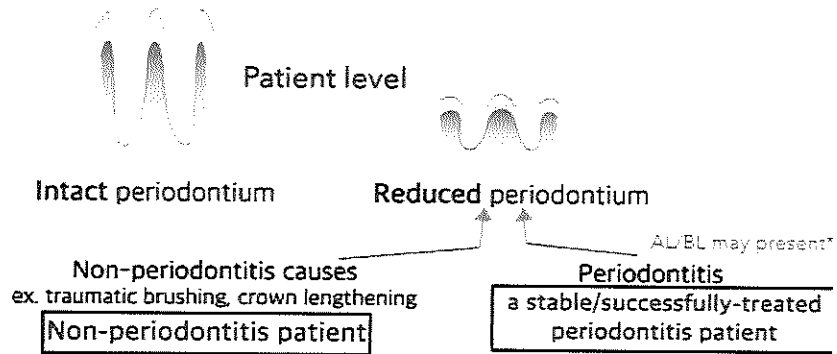
- ตำแหน่งที่มักพบคราบจุลินทรีย์คือ Lingual ของฟันล่าง > Buccal ของฟันกรามล่าง/บน และในคนไข้แต่ละคนอาจจะมีวิธีที่เราต้อง OHI ต่างกัน
- การประเมิน success in OHI ของคนไข้ สามารถทำได้โดยดู Patient skills , Dexterity , Motivation (เช่นคนไข้ชอบดูซีรี่ย์ ก็อาจจะแนะนำให้เค้าแปรงฟันตอนดูซีรี่ย์)
- ควรเปลี่ยนแปลงแปรงสีฟันทุก ๓-๔ เดือน และควรใช้ floss วันละ ๑ ครั้งขั้นต่ำ
- Interdental cleansing ควรจะทำก่อนการแปรงฟัน
- ในเด็กอายุ ๖-๗ ขวบ ใช้ Horizontal technique แล้วพอคนไข้โตขึ้นอาจจะใช้ Bass ตามด้วย Modified bass
- Stillman technique ใช้กับคนไข้ที่มีเหงือกกร่นมากๆ คือการปัดขึ้นอย่างเดียวให้โดนเหงือกน้อยๆ แต่อาจจะมี Modified stillman ก็จะเพิ่มการถูๆที่ขอบเหงือกเป็นวงกลมด้วยนิ้วน้อย
- การทำความสะอาดแปรงอาจจะใช้ ๓% H₂O₂ หรือจริงๆแนะนำให้เปลี่ยนแปลงดีกว่า
- คนไข้จัดฟันนิยมวิธี Bass technique
- ในเด็กควรได้ Fluoride ประมาณ ๑๐๐๐ ppm ส่วน ผู้ใหญ่ควรได้รับประมาณ ๑๕๐๐ ppm

Why new periodontal classification

- ✓ ดูที่ rate of disease progression ถ้ามี progression ที่ค่อนข้างแรงให้มุ่งไปทาง aggressive แต่ในทางอื่นก็ยังไม่สามารถแยกโรค chronic กับ aggressive ได้ชัดเจน ก็จะรวม ทั้ง chronic periodontitis กับ aggressive periodontitis ให้เรียกว่า periodontitis
- ✓ Necrotizing gingivitis กับ Necrotizing periodontitis ตัดคำว่า ulcerative ออก
- ✓ จาก Generalized severe chronic periodontitis ก็จะเปลี่ยนเป็น Periodontitis ที่ระบุ Extent , Staging , Grading
- ✓ Periodontal health = Pristine health (ไม่มี inflammatory cells) แต่ไม่มีทางเป็นไปได้ในชีวิตจริง เราจะทำได้แค่ดูด้วยตาจึงมีนิยามว่า Clinically healthy gingiva (NO redness, No edema, No BOP) No BOP คือ BOP < ๑๐% sites, PD ≤ ๓ mm (หรือ PD ≤ ๔ mm ในคนไข้เคยรักษา Perio แล้ว stable)
- ✓ Dental plaque induced gingivitis = BOP ≥ ๑๐% sites & PD ≤ ๓ mm หรือ PD > ๓ mm ที่ 'ไม่มี Attachment loss / Bone loss

PERIODONTAL HEALTH & GINGIVITIS

Detail of Dx.

Chapple et al., 2018

ตัวอย่างเวลาเขียน Dx เช่น Periodontal health on a reduced periodontium with non-periodontitis

๑. Periodontitis extent: ดูว่าในปากมีพื้นที่เป็น periodontitis มากน้อยแค่ไหนจาก % Teeth with CAL แล้วแบ่งเป็น Localized (น้อยกว่า ๓๐%), Generalized (มากกว่า ๓๐%), Molar/incisor pattern
๒. Periodontitis stage

Periodontitis Stage

Tonetti et al., 2018

Periodontitis stage	Stage I	Stage II	Stage III	Stage IV
Interdental CAL at site of greatest loss	1 to 2 mm	3 to 4 mm	≥ 5 mm	≥ 5 mm
Severity				
Radiographic bone loss	Coronal third (<15%)	Coronal third (15% to 33%)	Extending to middle or apical third of the root	Extending to middle or apical third of the root
Tooth loss	No tooth loss due to periodontitis		Tooth loss due to periodontitis of ≥ 4 teeth	Tooth loss due to periodontitis of ≥ 5 teeth
Complexity				
Local	Maximum probing depth ≤ 4 mm Mostly horizontal bone loss	Maximum probing depth ≤ 5 mm Mostly horizontal bone loss	In addition to stage II complexity Probing depth ≥ 6 mm Vertical bone loss ≥ 3 mm Furcation involvement Class II or III Moderate ridge defect	In addition to stage III complexity Need for complex rehabilitation due to Masticatory dysfunction Secondary occlusal trauma (tooth mobility degree ≥ 2) Severe ridge defect Bite collapse, drifting, flaring Less than 20 remaining teeth (10 opposing pairs)
Extent and distribution	Add to stage as descriptor for each stage, describe extent as localized (<30% of teeth involved), generalized, or molar/incisor pattern			

เลือกซ์ที่มีปัญหามากสุดแล้วให้ stage ตามซ์ที่ severe ที่สุด

๓. Periodontitis Grade: ดู Past progression, Risk factors (๑ grade for คนไข้ ๑ คน)

Periodontitis Grade

			Grade A: Slow rate of progression	Grade B: Moderate rate of progression	Grade C: Rapid rate of progression
Primary criteria	Direct evidence of progression	Longitudinal data (radiographic bone loss or CAL)	Evidence of no loss over 5 years	<2 mm over 5 years	≥2 mm over 5 years
	Indirect evidence of progression	% bone loss/age	<0.25	0.25 to 1.0	>1.0
		Case phenotype	Heavy biofilm deposits with low levels of destruction	Destruction commensurate with biofilm deposits	Destruction exceeds expectation given biofilm deposits, specific clinical patterns suggestive of periods of rapid progression and/or early onset disease (e.g., molar/incisor pattern, lack of expected response to standard bacterial control therapies)
Grade modifiers	Risk factors	Smoking	Non-smoker	Smoker <10 cigarettes/day	Smoker ≥10 cigarettes/day
		Diabetes	Normoglycemic / no diagnosis of diabetes	HbA1c <7.0% in patients with diabetes	HbA1c ≥7.0% in patients with diabetes
Risk of systemic impact of periodontitis*	Inflammatory burden	High sensitivity CRP (hsCRP)	<1 mg/L	1 to 3 mg/L	>3 mg/L
Biomarkers	Indicators of CAL/bone loss	Only one Grade per patient			?

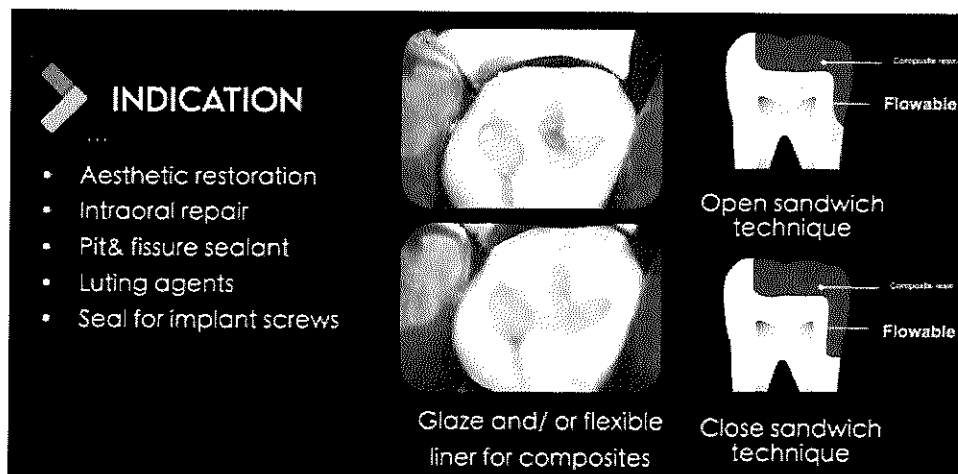
Tonetti et al., 2018

ในทางปฏิบัติเราอาจจะย้อนดูข้อมูลของคนไข้ลำบาก เลยให้ดูที่ Indirect evidence of progression แทน

หรือถ้าคนไข้เป็นเบาหวาน uncontrolled / สูบบุหรี่ ก็จะมีจัดอยู่ใน grade C ทันที

Clinical tips for alternative materials

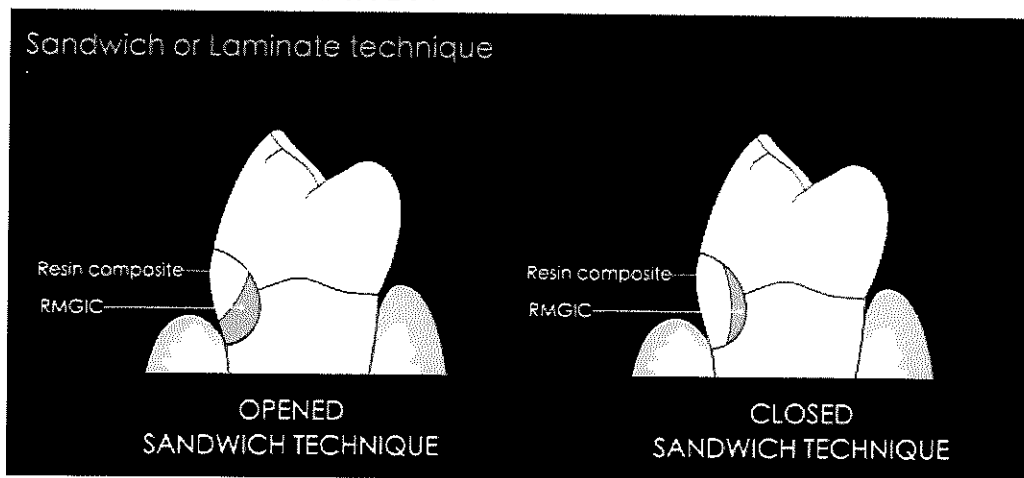
- Packable composite: เป็นก้อนใหญ่ มี viscosity สูงมาก อยากให้มาแทน amalgam แต่ adaptation ไม่ดีมาก ปัจจุบันไม่ค่อยใช้แล้ว
- Flowable composite: ข้อเสียคือ shrinkage มากถึง ๔.๘%

- The Filtek™ Silorane System: มีการเกิด polymerization shrinkage น้อยมากกว่า ๑% แต่ข้อจำกัดคือต้องใช้ bonding ที่มาจากบริษัทตัวเอง และระหว่างชั้นจะไม่แข็งแรงเท่ากลุ่ม methacrylate

- Bulk fill resin composite: สามารถที่จะอุดที่เดียวได้หนาถึง ๔ mm (ปกติ composite ทั่วไปจะได้ถึงแค่ ๒ mm) แต่ข้อเสียคือมี filler ค่อนข้างใหญ่ทำให้เวลาขัดวัสดุจะรู้สึกว่ามันไม่ค่อยเรียบ
- Glass Ionomer cement: จะปล่อย F ได้มากในช่วง ๒๔ ชั่วโมงหลังอุด หลังจากนั้นจะเกิดการ charge Fluoride ได้จากฟลูออไรด์ที่เราแปรงฟันหรือบ้วนปาก และข้อดีอีกอย่างของ GI ก็คือมีความเข้ากันกับเหงือกได้ดี แต่ความแข็งแรงน้อยมากๆ
- การเตรียมพื้นผิวก่อนการอุด GI ต้องใช้ PAA (Polyalkenoic acid) conditioner ก่อน และห้ามเป่าล้างจนแห้งสนิท เพราะจะทำให้ GI ไม่เกาะ

SURFACE PREPARATION

- เมื่อต้องอุด GI ร่วมกับ Composite ควรจะต้องมีความหนาน้อย ๑ mm เพื่อรับแรงจากการเกิด Shrinkage ของ composite ได้ RMGIC จะดีกว่า Conventional GI และแนะนำการยึดเกาะระหว่าง GI กับ composite ใช้ self-etch มากกว่า etch and rinse โดยใช้เวลาประมาณ ๑๕ วินาที
- RMGIC เป็นวัสดุที่เป็น acid-base ชอบน้ำ แต่มี water sensitivity = เจอน้ำมากไม่ได้ นำน้อยไปไม่ได้ โดยเฉพาะในช่วง initial setting (ช่วง ๕ นาทีแรก) จะเจอน้ำมากไม่ได้เพราะ ion จะถูก release มากเกินไป ส่วนเมื่ออุดเสร็จก็กลัว water loss จากส่วนที่เป็น loosely bound water ดังนั้นเราต้องทา resin coating / vasaline เพื่อป้องกันการสูญเสียน้ำ

๒.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

๒.๓.๑ ต่ตนเอง

- นำความรู้ที่ได้จากการประชุมมาเพิ่มประสิทธิภาพในการด้านการตรวจ การวินิจฉัย การรักษา การเลือกใช้วัสดุทางทันตกรรม การส่งเสริมทันตสุขภาพ ทันตกรรมป้องกันและฟื้นฟูสภาพช่องปากแก่ผู้รับบริการทางทันตกรรม ได้แก่ การนำแนวทางการตรวจและรักษารอยโรคในช่องปากอย่างเป็นระบบ มาใช้ในการจำแนกรอยโรคในช่องปากที่สามารถพบได้หลากหลายรูปแบบ

- ได้ทบทวนความรู้ ความเข้าใจเดิม และเพิ่มเติมข้อมูลความรู้จากงานวิจัยใหม่ๆ เพื่อทำความรู้ให้ เป็นปัจจุบันในเรื่องแนวทางการตัดสินใจในการเลือกใช้ยาให้เหมาะสมกับกลุ่มคนไข้ หลักการตัดสินใจในการ เลือกใช้วัสดุและเทคนิคต่างๆในการอุดฟัน การประเมินเคสระดับความยากง่ายของงานรักษารากฟัน รวมถึง หลักในการวินิจฉัยแบบใหม่ในทางโรคปริทันต์

๒.๓.๒ ต่อหน่วยงาน

สามารถนำความรู้ที่ได้จากการประชุมมาเผยแพร่ต่อทันตแพทย์ หรือทันตบุคลากรได้ ทั้งในเรื่องของ แนวทางวินิจฉัยรอยโรคต่างๆในผู้ป่วยและการเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมในการอุดฟันให้กับผู้ป่วย

๒.๓.๓ อื่นๆ (ระบุ)

ในการประชุมจะมีการเสนอถึงเครื่องมือ หรือเทคนิคที่ใช้วัสดุทางทันตกรรมรุ่นใหม่ๆที่อาจจะ เป็นประโยชน์ต่อการทำงานกับผู้ป่วยในอนาคต อาจจะมีการรวบรวมข้อมูลให้มากกว่านี้ และอาจจะอยู่ในแผน จัดซื้อปีต่อไปได้

ส่วนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรค

๓.๑ การปรับปรุง

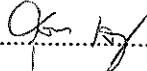
การประชุมวิชาการครั้งนี้มีการประชุมแบบออนไลน์ แต่ไม่ได้มีแจ้งมาให้เลือกในตอนแรก

๓.๒ การพัฒนา

การประชุมวิชาการครั้งนี้ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนา เครื่องมือ วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในทาง ทันตกรรมใหม่ๆ ได้ทดลองใช้วัสดุต่างๆมากขึ้น ซึ่งอาจต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เครื่องมือ วัสดุและ อุปกรณ์ที่ใช้อยู่เดิม ให้มีความทันสมัยมากขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้ป่วย

ส่วนที่ ๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การประชุมวิชาการครั้งนี้ มีการเลือกหัวข้อการบรรยายที่น่าสนใจ วิทยากรที่มาบรรยายก็เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ อันประกอบไปด้วย อาจารย์แพทย์ และอาจารย์ทันตแพทย์ เฉพาะทางด้านต่างๆ ทั้งนี้เนื้อหาการบรรยายก็เป็นความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้ทันตแพทย์ที่เข้าร่วมประชุมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการตรวจ วินิจฉัย รักษา ส่งเสริมทันตสุขภาพ ทันตกรรมป้องกันและฟื้นฟูสภาพช่องปากแก่ผู้รับบริการทางทันตกรรมได้อย่างมาก

ลงชื่อ..... .....ผู้รายงาน

(นางสาวรุจิรา เจริญนิवासกุล)

ส่วนที่ ๕ ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ..... หัวหน้าส่วนราชการ
(นายสุรัชย์ กุฑัฒนัตถ)
(.....ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเวชการุณย์รัศมี.....)